

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบ
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
Needs assessment for inner quality assurance
development system in school

โพลิต ดิษฐบรรจง^{1*}, ชนม์ชกรณ วรอินทร์², บุญรักษ์ ตัณฑ์เจริญรัตน์³
Kosit Dittabanjong^{1*}, Chonchahorn Wora-in², Boonruk Toncharoenrat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและความต้องการในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายคือสถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสาม โดยใช้แบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 เพื่อนำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย คือศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารโรงเรียน ครู ในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสาม โดยนำปัญหาและความต้องการจากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาในประเด็นสัมภาษณ์เพื่อกำหนดเป็นแนวทาง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินความต้องการ ของการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ระยะที่ 1 1) ชั้นเตรียมการ ลำดับสูงสุดคือการให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน 2) ชั้นดำเนินการ ลำดับสูงสุดคือการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

^{1*} นักศึกษาศาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² อาจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3) ชั้นรายงาน ลำดับสูงสุดคือการเขียนรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปีเชิงวิชาการเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดระยะที่ 2 มีประเด็นการนำเสนอในการพัฒนาอย่างเร่งด่วนตามลำดับความสำคัญค่าดัชนีของการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้ (1) ชั้นเตรียมการ ควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบ (2) การวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) ควรยึดหลักการมีส่วนร่วม (3) การดำเนินการตามแผน (Do) ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจ (4) การตรวจสอบประเมินผล (Check) ควรมึเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการประเมินผล (5) ชั้นรายงานควรมีรายงานที่ยึดหลักวิชาการ

คำสำคัญ : การประเมินความต้องการจำเป็นการประกันคุณภาพภายใน

Abstract

The purpose of this research were 1) to assess needs for inner quality assurance development system in school 2) to study the inner quality assurance development system in school. It was divided to two rounds, In the first round was to study the state of inner quality assurance operation and needs in school. The population was the schools that wasn't certificated by the office of national education standards and quality assessment in the 3rd. The research instrument was questionnaire, rating scale in 5 level. The data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and priority needs Index modified. The second round, to give the guidelines for quality assurance to the school. The population was educational supervisors who had responsibility in quality assurance in school and was summated by the office of national education standards and quality assessment in the 3rd by bring the problem issues and needs form 1st round to create the construct interview. The data was analyzed by content analysis from interviewing in order to definite guideline in inner quality assurance development system in school.

The results were founded that: The result of priority needs index modified: PNI modified of inner quality assurance in school Kamphaengphet Primary Education Service Area Office 1. in round 1.1) the preparation, the most important issue was the participation of staff in inner quality assurance. in round 1.2) The operation, the most important issue was making a good motivation for the staves and trying out instrument

before using in round 1.3) The reporting, the most important issue was writing self-assessment report or academic report for the head organizations or head office totally. in the second round, there are many issue to give for development quickly as follow: (1) In the preparation, should make a realize for the school principal, and establish the committees do and control the projects or activities continuously. (2) In planning, should use the participation management in planning. (3) In doing, should do following the plan and make an inspiration. (4) In the checking, should use the tool effectively in evaluation. 5) In report, should report following academic theory.

Keyword: Needs assessment for inner quality assurance

บทนำ

การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพตามวงจร PDCA (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 2) ดังนั้นการประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่และแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นประจำวันนั่นเอง ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยในสถานศึกษานำร่องได้แก่ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างมีระบบ

ในการพัฒนาสถานศึกษานั้นจะไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ หากไม่ทราบว่าการพัฒนาในเรื่องใด หรือเรื่องที่จะนำไปพัฒนานั้นตรงกับความต้องการที่แท้จริงของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ หรือไม่ ขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากและเป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอันจะนำไปสู่การดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

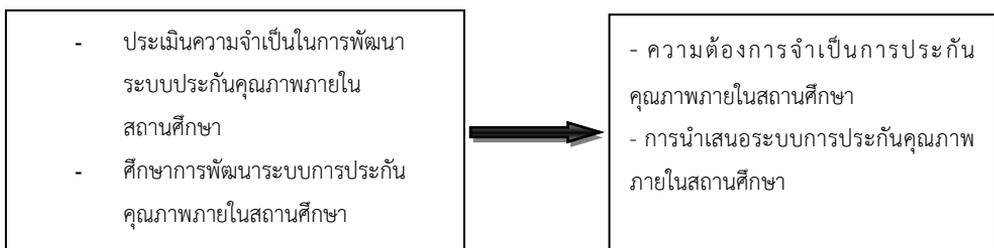
การวางแผนการทำงานจะต้องเริ่มที่การประเมินบริบท เพื่อให้เข้าใจสภาพที่เป็นอยู่ของหน่วยงานตามความรู้ความต้องการของหน่วยงานที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองในด้านใด

การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยในการทำงานจึงมีการพัฒนาการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Need assessment research) เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขการประเมินความต้องการ ทำให้ได้ข้อมูลนำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) ได้สรุปความหมายการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็นโดยระบุสภาพปัญหาและความต้องการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงาน อันจะมีความสำคัญต่อการวางแผนและพัฒนาหน่วยงาน ดังนั้นการที่หน่วยงานใดจะดำเนินการพัฒนาจำเป็นจะต้องพิจารณาตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ จากการประเมินความต้องการจำเป็นเสียก่อนว่าปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริง คืออะไร เพราะถ้าเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดนั้นย่อมหมายถึงการสูญเสียทั้งในด้านงบประมาณ เวลา และยังส่งผลกระทบต่อผู้เรียนอีกด้วย อีกทั้งการวางแผนเพื่อพัฒนาโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาอื่นๆ ตามมาอย่างไม่สิ้นสุด (นิตา ชูโต, 2540) ในการพัฒนาสถานศึกษานั้นจะสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้หากทราบว่าต้องการพัฒนาในเรื่องใด หรือเรื่องที่จะนำไปพัฒนานั้นตรงกับความต้องการจำเป็นที่แท้จริงของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ อันจะนำไปสู่การดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยังไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงประเมิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพในสถานศึกษา และศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ตามแผนภาพและรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการสร้างและนำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพภายในการศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและความต้องการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาแนวทางทางการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ประชากร ได้แก่ โรงเรียน 205 โรง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบการประกันภายในสถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการรับรองจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) รอบ 3 จำนวน 76 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ check list เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index_{modified} : PNI_{modified}) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2. ข้อมูลด้านสภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริงการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และมีความต้องการในการนิเทศภายในสำหรับการประกันคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษานำข้อมูลที่ต้องการมาทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุประดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและระดับความต้องการในการนิเทศภายในสำหรับการประกันคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้น

3. ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและระดับความต้องการในการประกันคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นใช้การประเมินความต้องการ (Needs Assessment) ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นำมาคำนวณหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index _{modified} : PNI _{modified}) เพื่อประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและความต้องการสำหรับการประกันคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษามาพัฒนาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพต่อไป

ระยะที่ 2 เพื่อนำเสนอระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้นำปัญหาและความต้องการจากระยะที่ 1 มาสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประเด็นดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการประเด็นคำถามสัมภาษณ์คือท่านมีแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชนมีการสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์กับชุมชน
2. การวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) ประเด็นคำถามสัมภาษณ์ การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย/มาตรฐาน
3. การดำเนินการตามแผน (Do) ประเด็นคำถามสัมภาษณ์ คือ การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข
4. การตรวจสอบประเมินผล (Check) ประเด็นคำถามสัมภาษณ์คือการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง
5. ขั้นรายงานประเด็นสัมภาษณ์คือการเขียนรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปีเชิงวิชาการโดยละเอียดเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข
7. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากประเด็นในการสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมายเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพใส่สถานศึกษาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการหาค่าดัชนีของการประเมินความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index $PNI_{modified}$) ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่าขั้นเตรียมการข้อที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด คือ การให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ($PNI_{modified} = 1.66$) ขั้นดำเนินการการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) พบว่าการกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย/มาตรฐานการศึกษา ($PNI_{modified} = 1.66$) มีความสำคัญที่สุดการดำเนินการตามแผน (Do) การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มีความสำคัญที่สุด ($PNI_{modified} = 1.65$) การตรวจสอบประเมินผล (Check) การทดลองใช้เครื่องมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงมีความสำคัญที่สุด ($PNI_{modified} = 3.39$) ขั้นรายงานพบว่าข้อที่มีลำดับสูงสุด คือ การเขียนรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปีเชิงวิชาการโดยละเอียด เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด ($PNI_{modified} = 1.22$)

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากประเด็นในการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่าแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีประเด็นในการนำเสนอในการพัฒนาอย่างเร่งด่วนตามลำดับความสำคัญของค่าดัชนีของการประเมินความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index $PNI_{modified}$: $PNI_{modified}$) ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมการการเตรียมความพร้อมของบุคลากรการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชนมีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับชุมชนมีแนวทางในการดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะทำงานแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ สร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชน มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับชุมชนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในเรื่องต่างๆ มีการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรมและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

2. ขั้นตอนการดำเนินการ 1) การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย/มาตรฐานมีแนวทางในการดำเนินการโดยมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดแนวทางมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน ยึดหลักการมีส่วนร่วมให้ความสำคัญกับงานประกันคุณภาพในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง เห็นความสำคัญและร่วมปฏิบัติตามแนวทางเกี่ยวกับการประกันคุณภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 2) การดำเนินการตามแผน (Do) การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข มีแนวทางในการดำเนินการโดย มีการศึกษาคูงานตามความเหมาะสมนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานตนเอง ให้รางวัลเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ผู้บริหารรับฟังปัญหาและร่วมกับครูแก้ปัญหาวางแผนดำเนินการตามแผนและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตามแผนที่ชัดเจนโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย 3) การตรวจสอบประเมินผล (Check) การทดลองใช้เครื่องมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงมีแนวทางในการดำเนินการโดยร่วมกับทุกฝ่ายสร้างเครื่องมือ และมีการหาคุณภาพของเครื่องมือ นำเครื่องมือที่ผ่านทดลองใช้แล้วมาทดลองใช้กับโรงเรียนตนเอง นำเครื่องมือของโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกันมาใช้ นำเครื่องมือที่มีคุณภาพมาทดลองใช้แล้วปรับตามสภาพโรงเรียน

3. ชิ้นรายงานการเขียนรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปีเชิงวิชาการโดยละเอียดเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางในการดำเนินการโดย แต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องการทำรายงานครบผ่านการตรวจสอบอย่างถูกต้องจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายการเขียนรายงานต้องยึดหลักวิชาการและการปฏิบัติจริงเท่านั้น การเขียนรายงานมาจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจากโครงการในแผนปฏิบัติประจำปี มีการเขียนรายงานเพื่อเป็นการประเมินตนเอง

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index_{modified}: PNI_{modified}) ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า

1. ขั้นการเตรียมการ ข้อที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด คือ การให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าจะดำเนินการได้ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่จะช่วยให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 8-9) ที่กล่าวถึงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมาย และวิธีการลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงานหาจุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหาร

จัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน การวิจัยดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนโดยใช้แนวคิด/หลักการของรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศต่างๆ เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้น และใช้วิธีการ Benchmarking โดยการศึกษาคุณลักษณะและแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเอกชนที่ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการจัดการสารสนเทศและความรู้

2. ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ข้อที่มีความสำคัญที่สุด คือ การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย/มาตรฐานการดำเนินการตามแผน (Do) ข้อที่มีลำดับสูงสุด การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุขการตรวจสอบประเมินผล (Check) ข้อที่มีความสำคัญที่สุด คือ การทดลองใช้เครื่องมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงมีแนวทางในการดำเนินการทั้งนี้แสดงว่า การสร้างแรงจูงใจหรือการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรนั้นเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 14 - 17) ที่กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของบุคลากรโดยสร้างความตระหนักโดยการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีมการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องร่วมกันทำเป็นทีมจึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสอดคล้องกับงานวิจัยของอรจิรา ธรรมไชยงกูร (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมินในรอบที่ 2: พหุกรณีศึกษาผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอกในรอบที่ 2 มีดำเนินการตามกระบวนการประกันคุณภาพครบ 3 ด้าน คือ การควบคุมภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพโดยมีปัจจัยส่งเสริม คือ ความตั้งใจในการทำงาน

3. ขั้นรายงาน ข้อที่มีลำดับสูงสุด คือ การเขียนรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปีเชิงวิชาการ โดยละเอียดเพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเขียนรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปีเชิงวิชาการช่วยให้สถานศึกษาสามารถตรวจสอบและทบทวนประสิทธิภาพของการดำเนินงานว่าวิธีการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนมีการนำมาปฏิบัติเมื่อปฏิบัติแล้วบรรลุผลตาม

เป้าหมายภายในเวลาที่กำหนดหรือไม่เพราะเหตุใด จะต้องปรับเปลี่ยนอย่างไร เพื่อให้ดำเนินการได้บรรลุผล ขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวนเน้นตรวจสอบทบทวนวิสัยทัศน์แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ความก้าวหน้า และผลการเรียนของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบประเมินสถานศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าแบบประเมินสถานศึกษาตามแนว การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลัก 7 ด้าน ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 19 ด้าน ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผลงานหลักออกเป็น 19 ด้าน และสร้างตัวชี้วัดการดำเนินงานหลักตามผลงานหลักได้ 33 ตัวชี้วัดซึ่งแบ่งเป็นตัวชี้วัดย่อยได้ 101 ตัวชี้วัดลักษณะแบบประเมินมีข้อคำถามทั้งหมด 101 ข้อ 2) ใช้ระบบการประเมินมี 2 มิติ คือ มิติ กระบวนการใช้การประเมินตามหลักการ Approach Deployment Learning and Integration – A-D-L-I และมิติผลลัพธ์ใช้การประเมินตามหลักการประเมินผลลัพธ์ 3) แบบประเมินสถานศึกษามีการ แปลผลและให้คะแนน 6 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลผลตามค่าของคะแนน (Point values) ของระบบ คะแนน (Scoring system) ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศปี 2005 4) การ ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสถานศึกษา พบว่าแบบประเมินมีคุณภาพสอดคล้องกับผล การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2. การนำเสนอระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากประเด็นในการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า แนวทางการประกันคุณภาพในสถานศึกษาดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ควรมีแต่งตั้งคณะทำงานแต่งตั้งผู้รับผิดชอบสร้างความตระหนักให้ผู้บริหาร และครูเห็นความสำคัญของการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชนมี การสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์กับชุมชนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในเรื่องต่างๆ มีการดำเนินการตาม โครงการ/กิจกรรมและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการแต่งตั้งกรรมการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรพิจารณาจากความเหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความรู้ ความสามารถ อีกทั้งสถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมใน การวิเคราะห์ วางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ มีความชัดเจนในการแต่งตั้งกรรมการที่ รับผิดชอบงานแต่ละฝ่าย โดยออกเป็นคำสั่งลายลักษณ์อักษรพร้อมตรวจสอบได้ และสนับสนุนให้ทุก ฝ่ายร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อดูแล ช่วยเหลือประสานงานให้การทำงานของคณะกรรมการดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 31) ระบุว่าเกณฑ์การคัดเลือกกรรมการการประเมินผลภายใน คือเป็นนักประสานสัมพันธ์กับบุคลากร

ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ ในการวัดและประเมินผล เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและมีความรอบรู้ในภาระงานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี และจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 11) ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญ คือผู้บริหารตระหนักเห็นความสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมทำกับทีมงานในสถานศึกษาบุคลากรทุกฝ่ายได้รับการเตรียมความพร้อม มีความรู้ความเข้าใจเห็นคุณค่าร่วมกันทำกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดูแล ติดตาม และกำกับ การดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

1. การวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) ควรมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่ายร่วมกัน กำหนดแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจนยึดหลักการมีส่วนร่วมให้ความสำคัญกับงานประกันคุณภาพในทุกด้านอย่างต่อเนื่องเห็นความสำคัญและร่วมปฏิบัติตามแนวทางเกี่ยวกับการประกันคุณภาพอย่างจริงจัง และต่อเนื่องซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการศึกษา อยู่ในกลุ่มของผู้รับผิดชอบเพียงกลุ่มเดียวทำให้ได้ข้อมูลที่ยังไม่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง และยังมีกำหนดเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน ถูกต้อง จะเห็นได้จากการตั้งเป้าหมายในโครงการหรือกิจกรรมจะตั้งเป้าหมายในเชิงปริมาณไว้สูงมาก เมื่อสรุปผลการดำเนินงานสิ้นปีจะพบว่าไม่สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นซึ่งสอดคล้องกับ จำรัส นองมาก (2545: 91) กล่าวว่าสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนโดยปกติใครทำอะไรก็ควรจัดทำเป็นโครงการล่วงหน้าโดยเฉพาะต้องทราบว่าคุณภาพความสำเร็จที่ต้องการมีมากน้อยแค่ไหน

2. การดำเนินการตามแผน (Do) ควรมีการศึกษาดูงานตามความเหมาะสมนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานตนเอง ให้รางวัลเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ผู้บริหารรับฟังปัญหาและร่วมกับครูแก้ปัญหา วางแผนดำเนินตามแผนและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตามแผนที่ชัดเจนโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายการนำเสนอผลการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติต่อผู้บริหารเพื่อยกย่องชมเชยในการทำงานหรือมอบรางวัลเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติ โดยผู้บริหารต้องอำนวยความสะดวกและจัดหาววัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ เพื่อสนับสนุนให้การทำงานสามารถดำเนินไปได้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 28-29) ได้ระบุว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุขจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติเป็นอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งอาจมีการให้รางวัลเล็กๆ น้อยๆ เป็นการให้กำลังใจ

4. การตรวจสอบประเมินผล (Check) ควรมีแนวทางในการดำเนินการโดยร่วมกับทุกฝ่าย สร้างเครื่องมือและมีการหาคุณภาพของเครื่องมือ นำเครื่องมือที่ผ่านทดลองใช้แล้วมาทดลองใช้กับโรงเรียนตนเองนำเครื่องมือของโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกันมาใช้นำเครื่องมือที่มีคุณภาพมาทดลองใช้

แล้วปรับตามสภาพโรงเรียนการสร้างเครื่องวัดและตรวจสอบประเมินผลของครูผู้สอนแต่ละคนจะเป็นลักษณะของต่างคนต่างทำ ทำให้เครื่องมือในการใช้วัดและประเมินผลมีความหลากหลายใช้เวลามากในการทำเพราะทำเพียงคนเดียวแต่หากทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน เก็บข้อมูล และสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลร่วมกันให้เป็นมาตรฐานที่เหมาะสมกับสภาพเป็นจริงของสถานศึกษา จะทำให้มีเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลที่มีคุณภาพมีความเป็นมาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของดวงใจ กฤดากร (2545: 136) พบว่าบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำเครื่องมือและไม่มีความเชื่อมั่นในการปรับปรุงเครื่องมือทำให้เกิดความรู้สึกลัวว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องยุ่งยากน่าเบื่อ และไม่ทราบขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือว่าควรจะต้องทดลองใช้ก่อนการนำไปใช้จริงหรือมีการหลอมรวมเครื่องมือให้สามารถวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องได้ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน

5. ขั้นรายงาน ควรมีแนวทางในการดำเนินการโดยแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องการทำรายงานควรผ่านการตรวจสอบอย่างถูกต้องจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายการเขียนรายงานต้องยึดหลักวิชาการและได้ปฏิบัติจริงเท่านั้น การเขียนรายงานมาจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจากโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีมีการเขียนรายงาน เพื่อเป็นการประเมินตนเอง ซึ่งการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีจะต้องอาศัยการร่วมมือกันของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน ดังนั้นสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีเพื่อรับผิดชอบการสรุปรายงาน เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป และนำสรุปรายงานเผยแพร่ให้กับผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สรภมล แจ่มจันทร์ (2547: 9) พบว่าการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีมีปัญหาด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษารวบรวมผลการดำเนินงาน เพื่อประกอบการเขียนรายงานและบุคลากรขาดความเข้าใจในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานประจำปี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยนี้พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนยังมีความต้องการที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมอย่างเป็นทางการและต่อเนื่องเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 สถานศึกษาควรกำหนดตารางการนิเทศจากผู้บริหาร/หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด เป็นระยะๆ เพื่อกำกับติดตามช่วยเหลือหรือกระตุ้นส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผนในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การแต่งตั้งกรรมการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรต้องพิจารณาจากความเหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถ อีกทั้งสถานศึกษา ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนหรือบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วางแผนการดำเนินงาน ตามขั้นตอนต่างๆ มีความชัดเจนในการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบงานแต่ละฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้เป็นระบบและประสบความสำเร็จ ภายใต้อสภาพบริบทของสถานศึกษานั้นๆ บุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรประเมินความต้องการจำเป็นในการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อสถานศึกษานั้นๆ เพื่อให้ทราบความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการศึกษาแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของ กรรมการสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

จำรัส นองมาก. (2545). การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องและมีความสุข.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

ดวงใจ กฤดากร. (2545). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาหลังได้รับการประเมิน ภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (สมศ.).

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุภลักษณ์ เศษชะพานิช. (2550). **การพัฒนาระบบการบริหาร ที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน มุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตา ชูโต. (2540). **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ พี.เอ็น.การพิมพ์.
- สรกมล แจ่มจันทร์. (2547). **การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). **การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์. (2550). **การพัฒนาแบบประเมินสถานศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรจิรา ธรรมไชยงกูร. (2551). **การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่ผ่านการประเมินในรอบที่ 2 : พหุกรณีศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.